

Heden*

Ik hop achterop bij mama. Haar voet heeft ze al op de trapper. Onze boodschappen prop ik tussen ons in. Ik wuif nog naar boer Fabio en gooi een zoen naar Streepje. Mijn allerliefste poezenvriendin op de boerderij. Groengrijze wolken komen aanraken. Een felle wind fluit het startschot. Naar huis.

We hobbelen over het pad. Daar is het huisje van Alie. Net een legoblokje, dat huisje. Helemaal alleen in de velden. Mensen vinden Alie een rare. Ze zegt nooit wat. Ze doet de deur enkel open op een kier als je haar iets vragen wil. Haar gezicht verstopt ze. Je hoort alleen haar stem. En dan haar ganzen! Die lopen vrij los en happen in je kuit als je niet uitkijkt.

Vandaag zijn de ganzen er niet. En Alie? Die is binnen. Ik kan haar zien zitten bij het raam. Achter een flinterdun gordijn, als een sluier voor haar gezicht. Zoals altijd. Zit ze daar. Kijkt ze. Staart ze. Zomaar wat. In haar groene jurk. Groen is vast haar lievelingskleur. En staren is wat oudjes doen, denk ik. Saai. Staren en zitten. Of ... wacht ze? Op wie dan? Alie heeft toch veel poezenvrienden. Poezen met vlekjes, poezen met strepen, poezen in één kleur.

Ik kan ze niet tellen. Ze zitten overal. Op vensterbanken, op de brievenbus, in de tuin, ...

Hallo, wuif ik. De sluier wuift terug. Ik kijk nog eens om. Alie houdt iets in haar armen. Ze wiegt het. Daarstraks toen we voorbijfietsten zag ik het ook. Ze stond toen in haar tuin.

Nu is het menens!

Vlissingen, januari 1942

‘Opstaan, schat!’

‘Euh?’ Ik hoor moeders bange fluisterstem maar ik kan nog niet antwoorden. Mijn lippen plakken nog dicht.

‘Komaan, opstaan. Vlug!’

Moeder duwt me het bed uit. Koude lucht valt op me. Ik krijg kleren in mijn handen gepropt. De helft ervan laat ik vallen.

‘Het is nog donker,’ kreun ik.

‘Kleed je aan,’ beveelt ze. ‘Nu meteen.’

Ik hoor gestommel in huis. En stemmen. Mannenstemmen maar niet die van vader. Alles om me heen heeft haast. Kastdeuren, koffersloten, deksels op dozen ... kletteren open en dicht.

‘Ze komen. Ze komen,’ ratelt moeder maar door. Mijn buik voelt dat het menens is. Met vader en moeder heb ik dit meermaals doorgenomen. Wat te doen als vader verklikt wordt. Hoe onze vluchtroute zal zijn. En nu moet het. Vluchten. Toen ik het oefende, bibberde ik niet. Nu wil mijn lichaam niet vooruit. Het wil niet wakker worden. Mijn benen willen niet rennen.

‘Kind, je mag twee dingen meenemen. Henk staat te

wachten. We mogen mee in zijn kar. Veel plaats is er niet.'

Moeder spreidt haar omslagdoek open op bed.

'Kies iets.' Ze schijnt snel de kamer rond met de zaklamp.

'Waar gaan we naartoe?' mompel ik stil, terwijl ik mijn nieuwe pop grijp.

'Naar België. Naar tante Leintje en oom Karel.'

'Maar ...' probeer ik, 'daar is ook oorlog.' Moeder beweegt snel, kijkt me niet aan. Ik stel geen vragen meer. Haar ogen draaien met het schijnsel van de zaklamp mee de kamer rond en mikken dan een snelle blik op het doek. De pop ligt er al.

'En Mopje. Die gaat ook mee.'

'Geen dieren, Alie. Er is niet genoeg te eten.'

'Poezen vangen muizen. Die heb je in de stad ook,' pruil ik half luidop.

'STIL,' sist moeder. 'Nee, Alie, Mopje kan niet mee.'

'Aan een koord,' probeer ik. 'Aan een koord, moeder.'

Snikkend knoop ik de omslag dicht, trek mijn sokken over mijn tenen. Trappel mijn voeten warm terwijl ik mijn kleren probeer aan te trekken. Ik krijg mijn knopen niet dicht. Die rillen net zo hard als mijn lijf.

'Mopje,' fluister ik in het donker. 'Mo-op!' Die heeft zich vast verstoppt. Bang van al dat gestommel in de kamer. Moeder trekt me mee.

In de keuken help ik eten in een linnen zak laden. Alles gaat op de tast. In de nacht mag het licht niet aan van de Duitse soldaten. Als we licht zouden aansteken, kunnen de Engelse piloten die overvliegen hun bommen beter mikken op hun doel. Dat zijn Duitse kanonnen en oorlogsschepen in de haven.

'Ik wil Mopje mee, mam,' piept mijn keel. 'Hij ... is ... mijn ... beste ... vriend,' huil ik, terwijl erwten de vloer op ketsen. 'En ... vader?'

'Later. Vader komt later, schat,' fluistert moeder.

Omdat we niet vóór zes uur in de ochtend de straat op mogen, komt Henk ons halen via de tuin. Zijn zoon, Adriaan, staat op de uitkijk. De moffen mogen ons niet zien. Nog een keer voor ik ons huis uit stap, roep ik Mopje. 'Mo-op!' Ik denk dat ik haar hoor. Wacht. Maar Adriaan trekt de deur dicht. Moeder pakt me bij de hand. Ik hoor geritsel. Dat moet Mopje zijn. In het witte licht van de maan volgen we Henk door de ijzige velden achter ons huis. Tot waar zijn kar staat. Henk is vaders beste vriend.

'Het komt goed, kind,' zegt hij terwijl hij me op de schouder klopt als ik voortdurend omkijk. Zijn krachtige adem maakt een wolkje in de ijskoude lucht.

Hoorde ik Mopjes stemmetje? Hier vlakbij. Mijn hart wipt op. Ze volgt ons. Ik weet het zeker. Alleen kan ik

haar niet zien. Het is zo donker. En Mopje is zo zwart.

We komen bij Henks kar. Die is tot aan de rand gevuld met hooi. Henk heeft er zijn sterkste paard voor gespannen. Martha. In het midden van de kar liggen twee kalfjes. Henk helpt moeder erin klimmen. Met haar bolle buik is dat niet makkelijk. Ze mag op een krukje zitten in een hoekje. Henk zet mij er ook in. En reikt ons de koffer en zakken aan. Dan bedekken Henk en Adriaan ons met hooi. Het prikt me.

In de stille ochtendlucht miauwt een katje. Dan toch!

‘Mopje? Mopje?’ Ik draai en keer onder het hooi. Dan zie ik haar ogen glinsteren. ‘Mopje! Hier ben ik. Hier. Kom!’ fluister ik. Mopje springt en rolt zich in mijn schoot. Haar oortjes voelen koud. ‘Het komt goed,’ aai ik. Moeders hand glijdt langs mijn gezicht.

Merrie Martha snuift en trekt de kar op gang. Moeder schrikt van de schok en grijpt zich gauw vast. Mopje ook. Met haar nagels door mijn jas.

‘Mam, heeft Alie een baby?’

‘Alie? Een baby? Dat denk ik niet, schat.’

‘Maar ik zag haar iets wiegen in haar armen. Twee keer. En het was geen kat. Dat weet ik zeker.’

‘Alie is oud. Ze kan geen baby hebben, Lore.’

‘Dan ... was het een pop, mam!’

‘Misschien heeft Alie nog een pop van toen ze klein was. Ik heb er ook nog een. Weet je wel.’

‘Ja, maar jij speelt er toch niet mee. Alleen kinderen spelen met poppen. Omaatjes doen dat toch niet,’ giechel ik. ‘Dat is toch raar!’ Ik laat mijn hoofd tegen mama’s rug vallen. Frisse spatjes regen tikken op mijn neus. Als Alie nog een pop heeft van vroeger, dan is die wel heel oud. Zou die dan niet een vingertje of een teentje missen? Of een oog? ‘Mam, ik wil die oude pop van Alie wel eens zien. Volgende keer als we naar de boerderij fietsen? We kunnen misschien eens bij haar aanbellen?’

‘Ik denk dat Alie niet graag bezoek heeft. Alie is wat verlegen,’ antwoordt mama.

‘Verlegen? Waarom?’ vraag ik. ‘Alie wuift altijd naar me. Waarom noem jij Alie verlegen?’ Ik vraag het nog eens. Luider nu. Want de wind pakt mijn woorden af. ‘Omdat